

Németh Károly

A pártnak és sajátosan a budapesti kommunistáknak a tevékenysége – kimondva vagy kimondatlan – állandó témája lapunknak. A véletlen azonban úgy hozta, hogy e havi vezető cikkünk kifejezetten a Budapesti Pártbizottság munkájával foglalkozik. Nincs szükség rá tehát, hogy bővebben szóljunk annak az embernek a szerepéről, aki ezt a munkát, a testület és apparátus élén, kilenc év óta vezeti. Ha egy mondatban kellene összefoglalnom a tanácsi munkával párhuzamos pártmunka specifikumát, így próbálnám: minden ágazati szakkérdésben mindenkor a politikumot vizsgálni, elemezni, képviselni. Németh Károly ugyanezt így határozza meg: „Mindenen, mindenkor az embert látni!” Kifejezvény ily módon a kommunista politika lényegi humanizmusát csak úgy, mint – ettől nem függetlenül – a maga személyes hitvallását. Azt a hitvallást, amelyet egy, immár csaknem három évtizedes pártmunkás-élettel igazolt.

A kérdést, hogy mit is végzett a fővárosban kilenc év alatt, elhárítja; nemcsak mert munkájában a látványosságtól mindig is óztkodott. Pozíciójának természetét ha nézzük: a Központi Bizottság politikáját képviselni Budapesten, az országos problémák távlatában hatékonyan képviselni a budapestieket a párt vezető testületeiben, áttekinteni a főváros életének minden ágazatát, állást foglalni főként a sorrendiség hallatlanul érzékeny kérdéseiben, szervezni, kiválasztani, nevelni a különböző feladatokra érett emberek sokaságát – mindez olyan munka, olyan szolgálat, ahol az eredmény sokféle, összehangolt, kollektív tevékenység folyamánya. Személytelenül tehát inkább arról beszél Németh Károly, milyen változás ment végbe az utóbbi években Budapest életében.

A legjelentősebbnek a városal kapcsolatos szemlélet fordulatát érzi. Budapest kivívta a maga rangját „fönt” és „lent”. És itt nem csupán olyasmiról van

szó, hogy szűnőben a régi „egy az öthöz” szemlélet, hogy a harmadik ötéves terv 18 milliárdjával szemben a főváros a negyedik ötéves tervben csaknem 40 milliárdot kap. Ennél is lényegesebb, hogy alapjában megváltozott a budapesti székhelyű országos intézmények és üzemek viszonya a várossal; és az ország népének viszonya fővárosával. Ekkoriban tűntek el igazán a régi előítéletek, és lett Budapest ügye országos ügy, lett a főváros, műemlékeivel, hídjaival, metrójával, új lakótelepeivel az egész fölemelkedő, gazdagodó ország büszkesége. Megható és mérhető megnyilvánulása volt ennek egyebek közt mindaz, amivel a vidék lakossága a főváros centenáriumának megünnepléséhez járult. Az ország népe megérti és értékeli azt az áldozatot, amelyet mindenekelőtt a budapesti munkásosztály az egész haza fölémelkedéséért a felszabadulás óta ismételtelen hozott. De megváltozott magának a pesti embernek a szemlélete is: jól észlelhető a budapesti lokálpatriotizmus és demokratizmus – a városi közügyek iránti széles érdeklődés – alakulása.

A változásokról lapunk folyamatosan tájékoztatta és tájékoztatja olvasóit. Nézzünk most inkább néhány példát annak a bizonyos emberközpontú, politikai szemléletnek a jellemzésére.

A mikor a Budapesti Pártbizottság fölmérte, mekkora jelentősége van az óvodának – nem is szociálpolitikai szempontból, hanem a közoktatás, az ezredforduló magyar „szürke agyállománya” szempontjából –, mozgalmat indított: az előirányzott háromezzerrel szemben társadalmi erővel létesítsünk tizenháromezer óvodai férőhelyet! A pénzügyi-technikai gondolkodás lehetetlennek tartotta, a politikai gondolkodás viszont halaszthatatlannak. Eredmény: ma már – miközben csaknem két év még hátra van – a tizenháromezer férőhelyből tízezer megvalósult. Vagy: ha pusztán technikai kérdésként fogjuk föl Budapest közlekedési helyzetét, annak minden prognózis szerint évről évre romlania kellene (a lakosságnövekedés, új lakótelepek bekapcsolása, a gépkocsiállomány gyarapodása stb. miatt).

A politikai szemlélet, vagyis a budapesti ember szempontjának hatásos képviselője megvalósította azt, amit a szakember lehetetlennek látott: a budapesti közlekedés nem romlott, sőt, bizonyos javulásról beszélhetünk. A Budapesti Pártbizottság kezdeményezésére, ismét csak terven kívül, rövidesen elkészül a kőbányai művelődési központ. Ez lesz az első olyan peremvárosi intézmény, ahol nemcsak a szokásos művelődési otthoni foglalkozásokra van lehetőség, de például nagyzenekari koncertekre, nagyszínházak vendég szereplésére. Hogy mit jelent ez az új közönség meghódítása szempontjából, aligha szükséges hangsúlyozni. És ez az első ilyen; amelyet – ugyancsak társadalmi erők mozgósítása révén – továbbiak követnek.

Három példa a sok közül, ami túl van a „technokrata” rutinon, ami „több, mint száz a százalékban”.

Amikor február 12-én a főváros aranyérmét Németh Károly átvette, azt mondta: „Most jó volna valami tartavágó szerszám, hogy ezt az érmet elkezdjem szelgetni és elosztani. A pártbizottság munkatársai között, a több mint ötezer budapesti alapszervezet között, a százkilencvenhétezer budapesti kommunista között, a több mint egymillió budapesti dolgozó ember között. Mert ami eredményt elértünk, ha elértünk, azt együtt értük el.”

Igy van: a szocializmust nem néhány ember építi. Mégsem közömbös, hogy a testületi munkában kik állnak a csúcson. Németh Károly személyes tulajdonságai: nyugalma, megfontoltsága, figyelmessége, emberszeretete és ezért szeretetreméltósága, szerénysége, reflexszé vált demokratizmusa nem kis szerepet játszott és játszik a Budapesti Pártbizottság munkastílusának formálásában, s az elért eredményekben. És nem utolsósorban: egész környezetére kisugárzó derűje, jó kedélye.

Szeretettel gratulálunk, és – mindannyiunk érdekében – további eredményes munkát kívánunk a Pro Urbe új kitüntetettjének.

Mesterházi Lajos

Virág Ilona

Virág Ilona kiváló középiskolai tanár, az Oktatásügyi Kiváló Dolgozója, a Móra Ferenc egészségügyi szakközépiskola igazgatója az egészségügyi szakközépiskolai képzés és középkader utánpótlás érdekében végzett sokirányú eredményes munkájáért kapta a Pro Urbe kitüntetést.

— Az ideai esztendő életem néhány kerek évfordulójára emlékeztem — mondja Virág Ilona. — 1944-ben kaptam meg a diplomámat. Magyar—történelem és filozófia-pedagógia szakos tanár vagyok. Néhány évi vidéki tanítás után, 1947-ben jöttem Budapestre. A fővárosban előbb gyakorló tanárként, azután a Pedagógus Továbbképző Intézet tanársegédjeként dolgoztam. 1954-től 1964-ig a IX. kerületi Leówey Klára tanítóképző igazgatóhelyettese, illetve gimnáziumi igazgatóhelyettes voltam.

— Ezt az iskolát tíz éve vezetem. A gimnázium megszűnt, helyette szerveztük az egészségügyi szakközépiskolát. Akkor még csak három ilyen típusú iskola működött a fővárosban, jelenleg már nyolc. Tavaly több mint nyolcszáz tanuló végzett ezekben az iskolákban. Nálunk ebben a tanévben tizenhat osztályban 460 tanuló van. Sok a bejáró gyerek, Pest környéki községekből jönnek naponta vonaton, HÉV-en, buszon. Érettségi után ők első-sorban vidéken helyezkednek el, pedig Budapesten is szükség volna rájuk.

Egyik felettese így jellemezte Virág Ilonát:

„Kiemelkedő szakképzettségű, marxista felkészültségű, a szocialista pedagógia elveit gyakorlatban magas színvonalon megvalósító pedagógus. Vezetése alatt az iskola Budapest egyik legjobb szakiskolájává vált. Éveken át helyiséghiánnyal küzdve, mostoha feltételek között is kiemelkedő eredményt ért el az oktató-nevelő munkában. Az iskola tanulói a szakmai versenyben évek óta az első helyezettek között vannak.”

— Az átszervezés után az első év nagyon nehéz volt, az új feladatok rengeteg problémát okoztak

— mondja Virág Ilona. — Csecsemő-kisgyermek gondozónőket és rendelőintézeti asszisztensnőket képezünk. 1969-ben ment ki iskolánkból az első érettségizett osztály. Úgy látom, a tanítványaink az életben is jól vizsgáznak. Vannak, akik tovább tanulnak. Tíz hónap alatt ápolónői képesítést nyerhetnek. A legtehetségesebbek felsőfokú tanintézetekbe mennek, többen járnak óvónőképzőbe, tanárképző főiskolára s az ELTÉ-re is.

Virág Ilona felettese így folytatta a jellemzést: „Az iskola új helyén a szakképzés követelményeinek megfelelő, mintaszerű demonstrációs termeket hozott létre. Magas színvonalú tervező, szervező képességének, pedagógiai tapasztalatainak, céltudatos vezetői módszerének eredménye, hogy a gimnáziumi tanárokból, orvosokból, szakoktatókból álló heterogén testületet szilárd nevelői közösséggé tudta formálni.”

— 1972 őszén költöztünk át a Zsil utcából ide, a Kun Béla térre — mondja az igazgatónő. — Itt már-már ideális körülmények között folyhat az oktatás, nevelés. Csak egyvalami hiányzik: egy helyiség a KISZ-klub számára. Egyelőre nem tudjuk, hol szorítunk erre helyet. Pedig az önkormányzatnak, a kezdeményezőkézségnek, az aktivitás növelésének is fontos eszköze lehet a klubélet. A 33 főnyi tanári karban sok a fiatal pedagógus. Ambíciózusak.

— A nevelést megkönnyíti, hogy ide már bizonyos hivatástudattal jelentkeznek a gyerekek. A szakoktatók, az óraadó orvosok előadásai tovább növelik bennük ezt az érzést. Az osztályfőnöki órák, az egyéni beszélgetések, az egészségügyi dolgozók jó és rossz példája sem marad hatástalan. Az első és a második osztályban heti egy-egy napon az iskolában folyik a gyakorlati oktatás. Harmadik-negyedikben már hetenként két napot töltenek a Keltex bölcsődéjében, a IX. kerületi szakrendelőben, a Heim Pál gyermekkórházban s a Honvéd-kórházban. Soha nem érkezett még rájuk panasz, csak dicséret.

— Elmélyülő hivatásszeretetükre utal még egy példa. Évekkel ezelőtt, még a IX. kerületi iskolánkat megkérte a tanácselnöknő, Keszei Pálné, hogy segítsünk a kerület magányos öregeinek a gondozásában. És a lányok azóta is, a VIII. kerületből is visszajárnak oda. Körülbelül ötven idős embert rendszeresen látogatnak. Hetenként kétszer-háromszor bevásárolnak, takarítanak, vagy csak elbeszélgetnek az egyedül élő öregekkel.

Felettese szavait idézem ismét:

„Évek óta eredményes munkát fejt ki a budapesti egészségügyi szakközépiskolák igazgatói munkaközösségének irányításában. Közreműködött a tantervek kidolgozásában. Mint a szakoktatók pedagógiai tanfolyamának vezetője, bemutató tanításokat szervezett a főváros összes egészségügyi szakközépiskolájában. Pedagógiai szaktudásával, példamutató kommunista magatartásával hosszú ideje kiemelkedő eredménnyel szolgálja a fővárosi egészségügyi szakképzést.”

— A nagyapám, az apám is pedagógus volt, ez volt az örökségem: a pálya szeretete — mondja önmagáról Virág Ilona. — Ennyi gyerekkel mindig van gond, izgalom, de ha még egyszer kezdeném, ismét csak pedagógus lennék. Tervek? A túlterhelés miatt sokáig mostohán kezelt nevelési módszerek korszerűsítése foglalkoztat. A jövő évtől a KISZ-szervezet működésétől is többet várunk. Az iskolán kívül pedig a legnagyobb szenvedélyem az olvasás, s a legnagyobb bánatom, hogy könyvszekrényemben egyre gyarapodnak a még elolvasatlan

könyvek. Aztán a zene! Bérletem van az Operába, meg a Madách Színházba és a Vígszínházba is. És az utazás! Alig várom a nyarat! Már valamennyi szocialista országban jártam, a Szovjetuniót a Balti tengertől a Kaukázusig beutaztam. A Budai Pedagógus Sportkör szervezésében nyugat-európai utakon is részt vettem. Ezek a több hetes, tartalmas autóbussz-utazások annyi felfrissülést, kikapcsolódást nyújtanak, hogy utána egész évben igazán fáradtság nélkül végzem a munkám.

Szabó Gabriella

Barabás Dénes

— Szeretem ezt a Duna-parti életet — mondja beszélgetés közben Barabás Dénes. S ez a néhány szó felér egy költői ars poeticával. Benne sűrűsödik a Fővárosi Vízművek 61 éves szakmunkásának vallomása munkahelyéről, amely évtizedek óta a folyam partján található; életéről, amely nála a csáposkutak perforált csöveinek szerelésével, hegesztésével azonos; s a szeretetről, amely ennek a Duna-parti életnek szól. Éppen 33 esztendő óta szolgálja a várost, hozzájárulván ahhoz, hogy a metropolis csillapíthassa örökös szomját.

Jókora távolságra született a Dunától. Négy testvérrel együtt Erdélyben nevelkedett, földművesek gyermekeként. Első munkája az állatok gyógyítása volt, bárha a jószág órá nem vigyázott: a gyerek lábára rátaaposott egy tehén s ez a láb soha többé nem jött rendbe. („... Talán a sérülésnek köszönhetően az életemet, mert a katonai behívótól, a háborús vérzivartartól megmentett a hibás lábam...”) Tizenhárom éves korában kovácsműhelybe került és ezzel elindult a vasas pályán.

A háború kitörésekor feljött Pestre, kovács, lakatos és központifűtés-szerelő szakmákkal a tarsolyában. Néhány hónap múltán még maga sem tudta, hogy oly tartós barátságot köt a Vízművekkel. A káposztásmegyery gépházákban karbantartóként élte át Budapest ostromát, majd részt vett az újjáépítésben. Amikor pedig magyar találmány alapján hozzáálltak a csáposkutak építéséhez, Barabás Dénes a Palotaszigeten megkezdte sok évtizedes Duna-parti, szabad ég alatti életét. Ő lett a Vízművek első villanyhegesztője.

Esztergomtól Horányon, Surányon, Monostor-

